

19 november 2018 Beeldende kunst *reacties: 1*

'Een bankstel voor boven het schilderij' in De Cacaofabriek combineert uitersten

Het Eindhovense beeldend kunstenaarsechtpaar Dick Verdult en Maria van Heeswijk is al drieënveertig jaar een stel. Toch hadden zij nooit eerder samen een volwaardige expositie. Onder de prikkelende titel 'Een bankstel voor boven het schilderij' heeft De Cacaofabriek in Helmond nu de primeur. Die titel zegt ook precies wat je hier ziet. Letterlijk en figuurlijk. De wereld bekeken vanuit een ander, fris perspectief.

door **Anja van den Akker**

Dick Verdult en Maria van Heeswijk (beiden 1954) zijn twee uitersten. Hij is impulsief, brutaal, wars

van het gangbare, goed voor humor met een vuistslag. Zij zoekt vooral de rust, het reizen en de natuur. Hun beider kunst hebben zij altijd volstrekt gescheiden gehouden. Zijn installaties zijn bijna altijd provocerend. Zoals een soort vogelhuis, met rode handschoenen die lijken op de lellen van een haan. “Dit is een echt valse kerststal, getiteld **Ambassade van Bethlehem**. Ik wilde wat krengerigs maken”, vat Verdult het voelbare venijn samen. Hetzelfde geldt voor de Hitlerjugendhelm van klei. Of zijn **Palingbeelden**. Ook een beetje gemeen. De glanzende afbeeldingen zijn namelijk zodanig geplaatst, dat je ze nooit allemaal in een keer kunt vatten. Steeds glipt er weer een zichtpunt weg. Zo glad als een aal dus, constateert hij tevreden. “Je moet er zelf je betekenis aan geven, dit is een springplank van ideeën.”

Maria van Heeswijk en Dick Verdult hebben voor het eerst hun werk gebundeld in de expositie 'Een bankstel voor boven het schilderij'. Foto Isabelle Woudsma

Reizen

Wat een contrast met de schilderijen van Van Heeswijk, in volle diepe kleuren. Veelal geïnspireerd op de vele reizen die zij samen met haar man of alleen maakte. Spitsbergen, de noord- en zuidpool, Vuurland, maar ook gewoon de aardse tinten van de Peel. Zij noemt zichzelf een 'travelling painter'. "Ik heb iets pas gezien als ik het heb geschilderd. Met Dick in de buurt, is er te weinig rust om te schilderen. Daarvoor moet ik niets anders aan mijn

hoofd hebben.” Dus dat doet ze apart. Duizend schilderijen heeft ze inmiddels gemaakt.

Twee doeken van Maria van Heeswijk. Links 'Highlands Schotland II' (2018), daarnaast 'Heide op Betty Hill Schotland Highlands' (2018). Geflankeerd door eigen keramiek. Foto Isabelle Woudsma.

Toch werken de twee wel gezamenlijk aan projecten. Maar dat zijn dan bedenksels van Dick, die behalve kunstenaar ook nog muzikant en cineast is. Ze hebben net een film klaar – waarvoor zij de kleding maakte – over de Zilvervloot. De titel is **Viva Matanzas**, ofwel 'Leve de baai van het slagveld, van de moordpartijen'. Verdult: “En dat terwijl in mijn film duidelijk wordt hoe de zeeslag om de Zilvervloot is gevoerd zonder dat er ook maar iemand bij is gedood.”

Verzielen

Dick Verdult is gek op tegenstellingen, uitvergroting, het omdraaien van de werkelijkheid. Zo staat er in De Cacaofabriek een wat labiele stoel, vol tierlantijntjes, roze stickers, hangende kettinkjes en vrouwelijke frutsels, als eerbetoon aan... het voetbal. Daar zou je toch een stoer zitmeubel bij verwachten. "Clichés verzielen door ze te verrijken", omschrijft hij dat zelf. De titel: **Met het been geschoten** (2018). Verdult wil prikkelen, schuren, op het randje zitten. "Het mag rammelen." Zo hangt er op de tentoonstelling een wanddoek met als titel: **Goed betaalde Israëliische piloten ontdekken een nieuw sterrenstelsel: Palestijnse moeders**. Hij is erg begaan met de situatie in het Midden-Oosten. Twee zwarte olievaten met een omgekeerde buitenboordmotor erop – "net zo'n Brancusi-beeld" – stellen **King Kong, de spion** voor. "Monumentaal, protserig, sinister. Ik werk vaak met materiaal dat ik tegenkom."

Dick Verdult wijst naar een detail van zijn voetbalstoel getiteld 'Met het been geschoten' uit 2018. Op de achtergrond 'King Kong, de spion' (2018). Foto Isabelle Woudsma

Verdult laat ook bewust sporen van het maakproces aan zijn werk zichtbaar in het eindresultaat achter. De werken vertonen soms slijtplekken, deukjes of zijn kromgetrokken. Dat doet hij om het vooroordeel over imperfectie in onze maatschappij aan de kaak te stellen. Gebrekkigheid kan, in een bepaalde context, ook duiden op wilskracht om iets voor elkaar te krijgen, vindt hij.

Screen

Hoe anders is het verhaal van Van Heeswijks keramiek. Bordjes die als patrijspootjes van een

schip zijn opgehangen. Je kijkt als het ware naar de zee, haar wondere natuurwereld in. In De Cacaofabriek staan ook talloze keramieken vazen van haar hand, in serene harmonie met Van Heeswijks schilderijen. Vertederend is een doek uit 1991 met een stel dat innig afscheid neemt bij de trein. “Dick zat op de kunstacademie in Parijs, ik in Breda. Dat betekende dus vaak afscheid nemen.”

Maria van Heeswijk bij haar schilderij 'Kongsfjorden Spitsbergen' (2010). Foto Isabelle Woudsma

En dan niet te vergeten dat ene schilderij dat echt onder de bank hangt. Een vrouw geniet van de natuur, maar haar tasje lijkt in de weg te zitten. Van Heeswijk: “Wie kent dat gevoel niet. Dat je even geen raad weet met je tasje.” Toch heeft haar **Vrouw met**

tasje bij waterval (1991) niets weg van een knipoog. Het is een prachtig werk dat ook gewoon boven de bank zou kunnen hangen, in plaats van eronder zoals hier. Om de setting te accentueren, hangen links en rechts kleine fotootjes van klanten in een meubelzaak.

Intenser

Op de vraag waarom ze nu pas samen exposeren, hebben ze eigenlijk geen echt antwoord. Kennelijk was de tijd er niet rijp voor. Het is er in ieder geval nooit van gekomen. Verdult heeft zich opgeworpen als curator en heeft uit ouder werk van Maria gekozen. Daarnaast is er ook veel nieuw materiaal te zien. Eerder werk over hetzelfde onderwerp hangt er soms naast. Dat is bijvoorbeeld het geval met twee schilderijen met Lanzarote als onderwerp. Zo zie je hoe Van Heeswijk intenser is gaan schilderen. De herinneringen hebben haar beleving verdiept. “Vroeger was ik veel dromeriger.”

Dick Verdult en Maria van Heeswijk, voor het doek 'Vrouw met tasje bij waterval' (1991), delen al 43 jaar hun liefde voor elkaar en de kunst. Foto Isabelle Woudsma

Maria van Heeswijk is gelukkig met hoe verleden en heden nu zichtbaar samenkomen. "Als ik zo rondkijk, ben ik trots en blij. Ik zie nu pas hoe goed alles bij elkaar past. Dat had ik niet verwacht. Deze expositie beschouw ik echt als een cadeautje."

**'Een bankstel voor boven het schilderij',
tot en met 30 december 2018 in
De Cacaofabriek in Helmond.**

**De expositie omvat zestig werken en installaties
van**

Maria van Heeswijk en Dick Verdult.

www.cacaofabriek.nl

© Brabant Cultureel 2018

Deel dit artikel:

*[conceptuele kunst](#), [De Cacaofabriek](#), [Dick Verdult](#),
[expositie](#), [helmond](#), [installaties](#), [Maria van
Heeswijk](#)*

Reacties (1)

Ria schoonheijt 21 november 2018 om 11:58

Moooooiiii! Ik ga zeker nog kijken..

Geweldig gedaan ?

[*Beantwoorden*](#)

Geef een reactie

Het e-mailadres wordt niet gepubliceerd. Vereiste velden zijn gemarkeerd met *

Reactie *

//

Naam *

E-mail *

Reactie plaatsen

Naar de voorpagina

© Brabant Cultureel *JAGd ontwerp*